

Facts and Figures

Kartläggning av den marintekniska näringen i Sverige

Rapport för 2019

Februari, 2021

Svenskt Marintekniskt Forum,
RISE Research Institutes of Sweden

Innehåll

Bakgrund och syfte	3
Genomförande	4
Definition och avgränsningar	4
Databassökning	5
Gallring och komplettering.....	5
Resultat	7
Andel av näringslivet	7
Företagens storlek.....	8
Företagens ålder.....	9
Regionala skillnader.....	9
Begränsningar i studien	12
Metod	12
Resultat.....	12

Bakgrund och syfte

Svenskt Marintekniskt Forum (SMTF) har sedan mer än tio år tillbaka arbetat aktivt med att främja utvecklingen av den svenska marintekniska industrin som består av utrustnings- och tjänsteleverantörer till olika delar av den marina sektorn - sjöfart, offshore, fritidsbåtar, fiske, försvar, etc. Sedan hösten 2017 är SMTF en del av forskningsinstitutet RISE Research Institutes of Sweden som med stark FoU och test- och demoverksamhet kan erbjuda svenska företag stöd i deras innovationsutveckling. RISE är värdorganisation för SMTFs medlemsnätverk som samlar omkring 90 företag och organisationer.

Ett viktigt uppdrag för SMTF är omvärldsbevakning, att ha kunskap om det som händer idag och att även försöka se trender åt vilket håll utvecklingen är på väg. Detta görs bland annat genom att genomföra och delta i konferenser, seminarier, workshops och liknande arrangemang. I slutet av 2019 presenterade Svenskt Marintekniskt Forum den första kartläggningen av den marintekniska industrin i Sverige med data för 2017, i syfte att identifiera aktörerna inom branschen och tydligare kunna visa på branschens storlek, struktur och betydelse för svenskt näringsliv. Denna upplaga är en uppdatering av läget i branschen två år senare.

Rapporten presenterar kartläggningens genomförande och resultat i form av olika nyckeltal om den marintekniska branschen för år 2019 med vissa jämförelser mot 2017.

Genomförande

Kartläggningen har genomförts på samma sätt som i den första studien, i olika steg enligt nedan för att identifiera företag med marinteknisk verksamhet.

- Definition av marinteknisk verksamhet
- Sökning ur företagsdatabas
- Bortgallring och komplettering av företag

Definition och avgränsningar

Vi har följt samma definition och avgränsningar som i den första kartläggningen för 2017, där vi inledningsvis tittade på några tidigare studier som gjorts för att kartlägga den maritima näringen i stort. SCB genomförde under 2016 en studie på regeringens uppdrag att utveckla statistiken kring de maritima näringarna¹. SCB definierade fem olika delområden, däribland området Maritim teknik och produktion. Som SCB konstaterade så är det komplext att statistiskt definiera den maritima näringen. I tidigare arbeten, både nationellt och internationellt, har man använt sig av olika definitioner och avgränsningar. Även Vinnova och Västra Götalandsregionen har gjort liknande studier^{2 3}.

Vanligtvis utgår man från officiell ekonomisk statistik efter näringsgren. Indelningen görs enligt gällande Standard för svensk näringsgrensindelning 2007 (SNI 2007). För det marintekniska området som spänner över flera olika näringsgrenar behöver man komplettera med andra källor/sökmetoder för att få en mer heltäckande insamling av data.

För den här kartläggningen har vi utgått från fyra SNI-koder och i tillägg använt sökord för att söka ur bolags verksamhets- och ändamålsbeskrivning som företag anmält för registrering. Sökorden har valts utifrån vanligt förekommande ord i kända marintekniska företags verksamhetsbeskrivningar. Därefter har manuell gallring och komplettering från andra källor genomförts som beskrivs senare.

Vi har också valt att ha en nedre avgränsning på företagsstorlek. Studien inkluderar företag med minst en anställd och/eller minst 500 000 kronor i årsomsättning, alla bolagsformer.

SNI-koder (SNI 2007):

30.110 Byggande av fartyg och flytande materiel

30.120 Byggande av fritidsbåtar

33.150 Reparation och underhåll av fartyg och båtar

42.910 Vattenbyggnad

¹ SCB. (2017). Redovisning av regeringsuppdraget att utveckla statistiken kring de maritima näringarna.

² Hanning, A. (2013). Den svenska maritima näringen 2007-2011. VINNOVA Analys VA 2013:09.

³ Västra Götalandsregionen. (2018). Maritima sektorn i Västra Götaland 2007-2015.

Sökord ur verksamhets- och ändamålsbeskrivning:

bryggor, båt, båtar, båtbranschen, båtindustrin, fartyg, fartygskonstruktion, fartygsteknisk, fiske, fritidsbåt, fritidsbåtar, hamn, hamnar, hamnverksamhet, marin, marint, marina, marinor, marinindustrin, marinteknisk, maritim, maritima, offshore, rederi, shipping, sjöfart, skepp, stuveri, varv

Databassökning

Baserat på definitioner och avgränsningar beskrivna ovan har sökning genomförts ur databasen Retriever Affärsinformation.

Kartläggningen har hämtat data under januari 2021. För denna rapport presenteras data för år 2019. Följande organisationsdata och nyckeltal relevant för detta arbete har hämtats.

- Företagsnamn
- Organisationsnummer
- Bolagsform
- Registreringsdatum
- SNI-koder och SNI-titlar
- Antal anställda 2017
- Omsättning 2017
- Nettoomsättning 2017
- Besöksadress - postort
- Postadress - postort
- Kommunsäte
- Länsäte
- Antal arbetsställen
- Verksamhet/Ändamålsbeskrivning

Gallring och komplettering

Databassökningen för 2019 resulterade i en bruttolista med närmare 5800 företag efter avgränsning (12600 utan avgränsning). En manuell genomgång har därefter gjorts av bolag som inte ingick i materialet vid föregående studie för att gallra bort icke-relevanta företag som inte bedöms ha någon marinteknisk verksamhet samt företag som i huvudsak bedriver annan maritim näringsverksamhet såsom rederier, hamn- och logistikföretag samt turism och ren detaljhandelsverksamhet. Efter gallring har en nettolista erhållits med fokus på marinteknisk aktivitet.

Nettolistan kompletteras även med information från andra källor för att hitta ytterligare företag som databassökningen inte fått träff på. Kompletterande information har bland annat erhållits från SMTFs eget medlemsregister, tidigare studier, företagskontakter, besök på branschmässor såsom Donsö Shipping Meet och Skärgårdsredarnas leverantörmässa.

Kartläggningen för 2019 har efter gallring och nya kompletteringar identifierat fler relevanta företag som inte ingick i föregående studie, och 2017 års siffror har reviderats för att inkludera även tillkommande företag som hade verksamhet 2017.

Resultat

Kartläggningen har identifierat 1340 företag med helt eller delvis marinteknisk verksamhet under 2019. Dessa har en sammanlagd nettoomsättning på 45,5 miljarder kronor och närmare 12 800 anställda.

Tabell 1: Branschnyckeltal

År	Antal företag	Antal anställda	Nettoomsättning (msek)
2017 rev.	1 300	12 397	38 265
2019	1 340	12 775 (+ 3%)	45 490 (+ 19%)

För större bolag (över 100 anställda) med försäljning till olika branschsegment är omsättning och antal anställda beräknat på uppskattning av andelen maritim verksamhet i företaget, baserat på offentliga uppgifter och/eller svar direkt från företagen.

Jämfört med reviderade siffror för 2017 har antalet anställda 2019 ökat med tre procent och den sammanlagda omsättningen stigit med 19 %. Den marintekniska branschen ökade sin omsättning mer än näringslivet i stort där omsättningen mellan år 2017 och 2019 steg med ungefär 12 procent i genomsnitt enligt preliminära siffror från SCB⁴.

Exportberoende företag kan ha hjälpts av den försvagade kronkursen under perioden, då den svenska kronan i genomsnitt blev 9-10 procent billigare gentemot US-dollar och euron⁵.

Ungefär 60 procent av företagen i studien ökade sin omsättning 2019 jämfört med 2017.

Sammanlagt steg nettoomsättningen för dessa företag med 10 miljarder kronor, medan övriga sammantaget hade nästan 2,8 mdkr lägre omsättning 2019⁶.

16 företag ökade sin omsättning med mer än 100 miljoner kronor vardera, och stod tillsammans för 75 % av nettoökningen, som totalt var drygt 7,2 miljarder kronor mellan 2017 och 2019. Ett företag sticker särskilt ut i mängden. Norskgädda, Göteborgsbaserade Yara Marine Technologies AB, som levererar skrubbersystem för avgasrening av fartyg, har haft en mycket stark tillväxt och har gått från 33 anställda 2017 till 111 anställda två år senare och ökat sin nettoomsättning med 2,6 mdkr under samma period.

Andel av näringslivet

Nettoomsättningen för den marintekniska näringen var ca 45,5 miljarder kronor 2019 enligt denna studie. Det motsvarar ungefär 0,5 procent av det totala näringslivet exkl. finansiella tjänster⁴.

⁴ SCB. (2020). Företagens ekonomi 2019.

⁵ Sveriges Riksbank. (2021). Årsgenomsnitt valutakurser.

⁶ Exklusive ny- och avregistrerade bolag

Nedan visas i tabell 2 nyckeltal för några andra branscher enligt statistik från SCB efter näringsgren. Här visas siffror för 2017 då uppgifter för 2019 inte finns tillgängliga ännu. Den marintekniska näringen enligt reviderat resultat för 2017 (se tabell 1) ligger ungefär på samma nivå som rederinäringen sett till antal företag, och 10-20 % högre vad gäller omsättning och antal anställda.

Tabell 2: Nyckeltal för andra branscher efter näringsgren

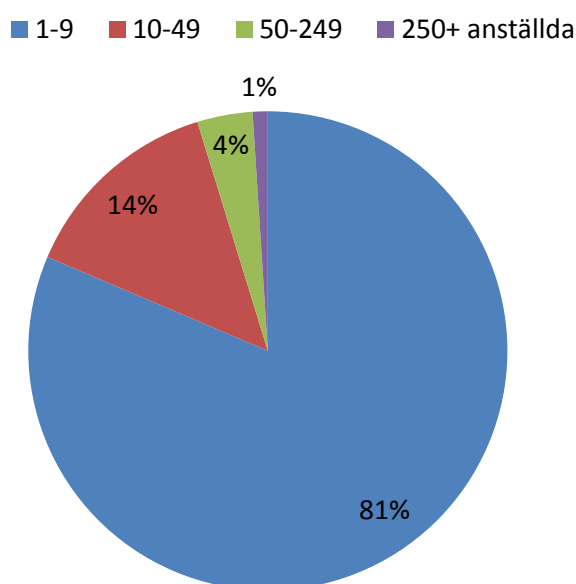
Näringsgren (SNI 2007, 2-siffernivå)	Antal företag	Antal anställda	Nettoomsättning, msek
(03) Fiske och vattenbruk	1 671	830	2 673
(22) Gummi- och plastvaruindustri	1 496	18 867	50 443
(29) Industri för motorfordon, släpfordon...	1 050	69 281	335 534
(50) Rederier	1 213	10 104	34 759
(51) Flygbolag	313	4 799	29 107
(92) Spel- och vadållningsföretag	420	3 286	37 519

Källa: SCB, Statistikdatabasen (2019). Data avser år 2017.

Företagens storlek

Liksom förra kartläggningen visade är det stora flertalet av företagen i den marintekniska branschen småföretag, i likhet med många andra branscher i Sverige. 80 procent av företagen i studien har färre än 10 anställda. Den procentandel av företagen med över 250 anställda, här motsvarande 12 bolag, står för närmare 25 procent av den totala omsättningen redovisad i tabell 1 ovan.

Figur 1: Storlek på företag

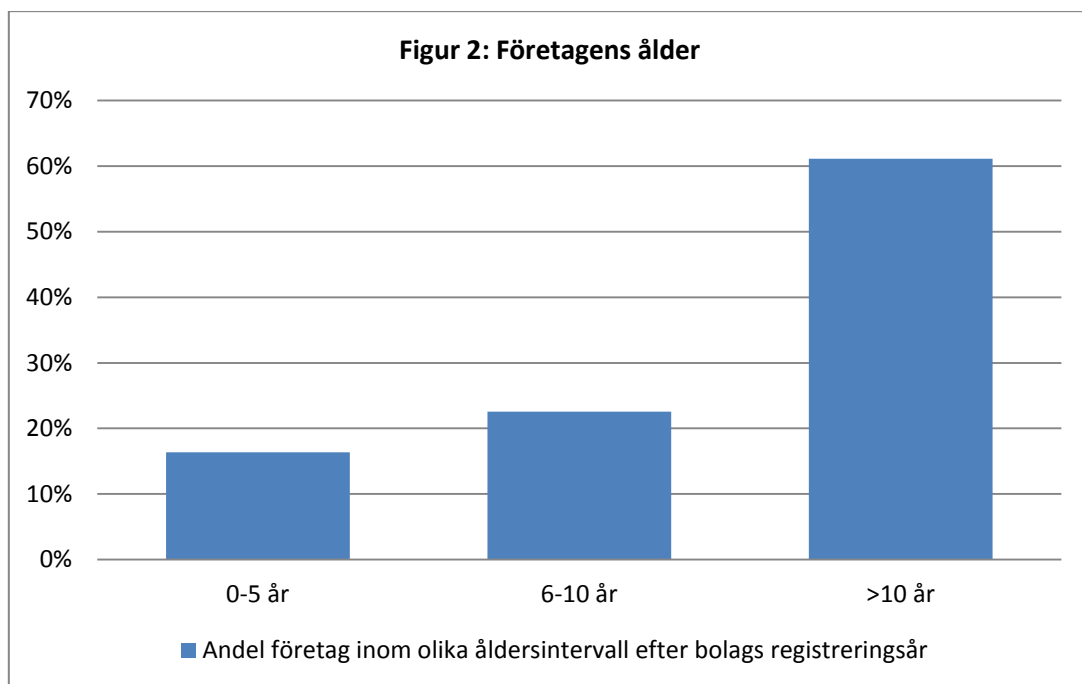
Data gäller företag i studien med minst en anställd 2019

Företagens ålder

Flertalet företag i den marintekniska branschen är äldre än 10 år (2019), som figur 2 visar nedan. Sett till företagens ålder efter bolagens registreringsår var 2019 ungefär 60 procent etablerade före 2010, medan 16 % av bolagen motsvarande drygt 200 företag inte varit verksamma längre än fem år.

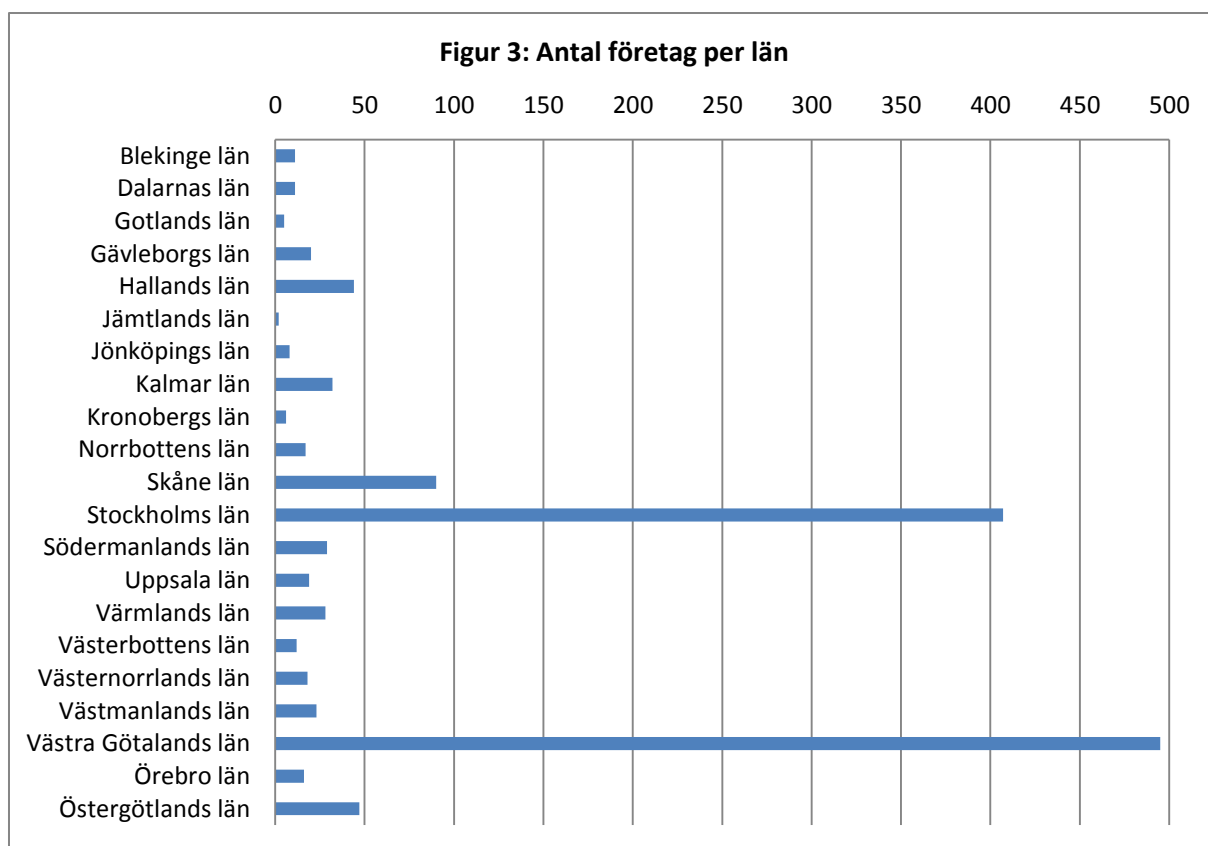
56 bolag är nyregistrerade efter 2017 till och med december 2019. 17 företag har avregistrerats.

Mindre småföretag dominerar bland de yngre företagen. Ungefär två procent av alla företag som varit aktiva i fem år eller kortare tid har fler än nio anställda.

Regionala skillnader

De marintekniska företagen är lokaliserade över hela landet, men en majoritet har sitt säte i Västra Götalands län och Stockholms län, som figur 3 visar nedan. Dessa regioner följs sedan av Skåne, Östergötland och Hallands län.

Tabell 3 visar att det inte har skett några större förändringar i den regionala fördelningen jämfört med 2017. Flest nya företag har tillkommit i Västra Götaland.

Tabell 3: Antal företag per län 2019 jämfört med 2017

Län*	Antal 2019	Andel	Antal 2017 rev.	Andel
Västra Götalands län	495	36,9%	472	36,3%
Stockholms län	407	30,4%	402	30,9%
Skåne län	90	6,7%	87	6,7%
Östergötlands län	47	3,5%	47	3,6%
Hallands län	44	3,3%	45	3,5%
Kalmar län	32	2,4%	31	2,4%
Södermanlands län	29	2,2%	27	2,1%
Värmlands län	28	2,1%	27	2,1%
Västmanlands län	23	1,7%	23	1,8%
Gävleborgs län	20	1,5%	21	1,6%
Uppsala län	19	1,4%	17	1,3%
Västernorrlands län	18	1,3%	16	1,2%
Norrbottens län	17	1,3%	17	1,3%
Örebro län	16	1,2%	15	1,2%
Västernorrlands län	12	0,9%	10	0,8%
Blekinge län	11	0,8%	11	0,8%
Dalarnas län	11	0,8%	11	0,8%
Jönköpings län	8	0,6%	7	0,5%
Kronobergs län	6	0,4%	6	0,5%
Gotlands län	5	0,4%	6	0,5%
Jämtlands län	2	0,1%	2	0,2%
Hela landet	1 340	100,0%	1 300	100,0%

*Län avser bolags registrerade länsäte.

Tabell 4 nedan visar även fördelning mellan länen vad gäller antal anställda och nettoomsättning 2019. Företagen med säte i Västra Götaland står för över 40 % av sysselsättning och närmare hälften av omsättningen i branschen. Saab Kockums med säte i Malmö och andra lite större bolag i regionen bidrar till att Skåne har en något större andel av sysselsättningen än Stockholms län på tredje plats.

Omkring 80 procent av omsättning och sysselsättning genereras av företag med säte i de tre storstadsregionerna som också har starka kopplingar till sjöfart, båtliv och tidigare varvsindustri. Utanför dessa tre regioner finns det ca 350 företag i övriga delar av landet med sammanlagt 2 700 anställda och över 8 800 miljoner kronor i årsomsättning.

Tabell 4: Antal företag, anställda och omsättning (tkr) per län 2019

Län*	Antal företag	Andel	Antal anställda	Andel	Nettoomsättning	Andel
Blekinge län	11	0,8%	153	1,2%	480 246	1,1%
Dalarnas län	11	0,8%	40	0,3%	133 435	0,3%
Gotlands län	5	0,4%	7	0,1%	4 764	0,0%
Gävleborgs län	20	1,5%	86	0,7%	170 507	0,4%
Hallands län	44	3,3%	270	2,1%	880 679	1,9%
Jämtlands län	2	0,1%	5	0,0%	8 999	0,0%
Jönköpings län	8	0,6%	64	0,5%	185 898	0,4%
Kalmar län	32	2,4%	228	1,8%	610 365	1,3%
Kronobergs län	6	0,4%	62	0,5%	154 532	0,3%
Norrbottnens län	17	1,3%	89	0,7%	424 687	0,9%
Skåne län	90	6,7%	2 498	19,6%	6 347 648	14,0%
Stockholms län	407	30,4%	2 392	18,7%	7 836 212	17,2%
Södermanlands län	29	2,2%	105	0,8%	257 245	0,6%
Uppsala län	19	1,4%	101	0,8%	205 128	0,5%
Värmlands län	28	2,1%	392	3,1%	1 815 956	4,0%
Västerbottens län	12	0,9%	73	0,6%	201 357	0,4%
Västernorrlands län	18	1,3%	111	0,9%	394 914	0,9%
Västmanlands län	23	1,7%	602	4,7%	1 679 955	3,7%
Västra Götalands län	495	36,9%	5 177	40,5%	22 470 382	49,4%
Örebro län	16	1,2%	111	0,9%	336 076	0,7%
Östergötlands län	47	3,5%	209	1,6%	890 725	2,0%
Hela landet	1340	100,0%	12 775	100,0%	45 489 710	100,0%

*Län avser bolags registrerade länsäte. Tar ej hänsyn till att bolag kan ha flera arbetsställen, i olika län. Uppgift om anställda och omsättning saknas för vissa bolag, varför det inte är exakt korrelation med antal företag för alla län.

Begränsningar i studien

Den marintekniska branschen är spretig och komplex att definiera då den spänner över många olika typer av verksamheter, och det är därför svårt att med tillgänglig statistik få ett klart och entydigt mått på branschens storlek. SMTF:s kartläggning har haft som mål att fånga in det mesta av den marintekniska näringen inom de satta avgränsningarna, men det är oundvikligt att denna typ av studie har vissa brister.

Metod

Som beskrevs tidigare under avsnittet Genomförande, har vi utgått från ett antal näringsgrenskoder enligt SNI 2007 med koppling till marinteknisk produktion. Indelning efter näringsgren är generell utgångspunkten för ekonomisk statistik för olika näringar. Klassifikationen gör det möjligt att jämföra statistik över tid, men för vissa branschområden är det inte utan problem att använda SNI-koder. Indelningen kan vara ganska allmän och innehålla olika aktiviteter och det kan göra det svårt att identifiera relevanta företag. Företag kan vara verksamma inom flera olika näringsgrenar, och det är svårt att utröna hur mycket som är relevant och aktuell verksamhet bland registrerade aktiviteter. Företagets verksamhet kan ha förändrats utan att SNI-kod blivit uppdaterad.

För att komplettera SNI-koderna har vi i vår metod använt sökord ur företagets verksamhets- och ändamålsbeskrivning. Detta har gett en nödvändig utvidgning av vår sökning av relevanta företag, men också gett ett stort överskott av företag som ligger utanför den population som är intressant för denna kartläggning och som vi behövt gallra bort med manuellt arbete. Företagets verksamhetsbeskrivning som angetts vid registrering av verksamheten kan inte sällan vara ganska allmän och bred, och den kan också vara gammal och inte nödvändigtvis spegla dagens inriktning. I det manuella gallringsarbetet har vi även sökt på företagets hemsidor för mer information, men långt ifrån alla företag har hemsidor eller finns på sociala medier.

Resultat

För de identifierade bolagen med helt eller delvis marinteknisk verksamhet, har vi hämtat uppgifter om antal anställda och nettoomsättning som redovisats för det enskilda bolaget, inte eventuell koncernredovisning. Antal anställda och omsättning avser normalt all verksamhet i bolaget. Den geografiska fördelningen som gjorts är knuten till det län där företaget har sitt säte, vilket inte alltid är där den egentliga verksamheten bedrivs. Större företag kan dessutom ha flera arbetsställen på olika platser i landet.

Som tidigare nämnts, genomförde Statistiska centralbyrån en studie 2016 på ett regeringsuppdrag att utveckla statistiken kring de maritima näringarna⁷. För området Maritim teknik och produktion identifierades 1784 företag för år 2014, motsvarande ca 25 % av den maritima näringen som helhet.

⁷ SCB. (2017). Redovisning av regeringsuppdraget att utveckla statistiken kring de maritima näringarna.

Det lägre antalet företag i vår studie kan, bortsett från att det är olika år, sannolikt förklaras av att vi i vår metod haft en nedre avgränsning avseende antal anställda och omsättning (utan avgränsning erhålls över 100 % fler träffar före gallring) samt genomfört en manuell bortgallring av företag som vi bedömt inte vara relevanta.